

3. Етимологии на името отъ гледището на Венелиновата школа.

Както и въ Тунмановата школа, така и въ тая на Венелина — въпрѣки противоположнитѣ възгледи относително езика на прабългаритѣ — въпросътъ за етимологията на името българинъ се рѣшава главно въ смисъла на старото Богухвалово тълкувание: *българинъ отъ Волга*. Една голѣма стѣпка напредъ се прави само въ туй отношение, че критиката не се задоволява вече да покаже фонетичното сходство на двѣтѣ имена, но и да открие и смисъла имъ. „Волга“ трѣбва да има нѣкакво значение като име на славянска рѣка. Така е убѣденъ още основателятъ на школата, който на двѣ мѣста се занимава съ етимологията на името Българинъ: въ „Древніе и нынѣшніе Болгаре“ и въ една специална статия въ списанието „Телескопъ“.

Вече въ своя основенъ трудъ (р. 68.) Венелинъ твърди, че името българинъ е произлязло отъ най-знаменития въ тѣхнитѣ жилища прѣдмѣтъ — рѣката *Волга*.¹⁾ Това положение не заключава никакво противурѣчие, а напротивъ се потвърждава отъ многото подобни примѣри въ останалия славянски миръ. Кой не знае, че германскитѣ украинци се наричали полаби, защото живѣли по двата брѣга на рѣката Лаба (сега Емба)? Така и знаменититѣ ободрити сж наречени по името на рѣката Одеръ (Одера). Кой не знае, че моравцитѣ и цѣла Моравия сж получили названието си отъ рѣката Морава? Голѣма частъ отъ славянскитѣ племена въ Германия се наричали по имената на рѣкитѣ; подобни примѣри имаме и въ Русия: суличи, вятичи; кой не знае, че една частъ отъ вланшкия народъ се наричатъ молдовани, а земята имъ Молдавия, отъ името на рѣчичката Молдова, която извица отъ Карпатскитѣ планини? Очевидно е, че и знаменитата Волга трѣбвало е да получила подобна почетъ... „Славяне въ странѣхъ ея орошаемыхъ, сѣлались Волгарами“ (р. 68.). А колкото за туй, какъ волгаритѣ сж се прѣобърнали въ българи, това, споредъ Венелина, не е мѣчно да се разбере: 1) разликата между б и в не е голѣма, 2) може-би Волга въ старо врѣме да се е казвала Болга, или, може-би, сами българитѣ тѣй да сж и наричали. Между туй обаче нека се забѣлжи, че не само византийцитѣ, а и Павелъ Диаконъ въ *Gesta Longob.* ги нарича вуглари, „по тѣй или иначе, за сѣчността на работата е все едно“. Въ една *добавка* обаче къмъ своя екскурсъ върху етимологията на името българинъ (подъ надсловъ „догадка“) Венелинъ се връща отново къмъ сѣщата тема, за да обясни единъ въпросъ, който „на педантитѣ би се показалъ затруднителенъ“, именно: защо сегашнитѣ българи се наричатъ болгаре, а не волгаре? За да отговори на тоя въпросъ Венелинъ се опитва да откритъ старото име на Волга и за тая цѣль прѣтърсва старитѣ руски фамилни имена, въ които сж се запазили нѣкои отдавна забравени думи, напр. отъ Кор-

¹⁾ Какво е било собствено народното име на българитѣ, или все едно *волажанитѣ*? Безъ съмнение — *Русси*. Сѣдкователно мѣстното име българи е видово име отъ руситѣ; т. е. българитѣ сж сѣщо таквъ руски народъ, както полянитѣ, деревлянитѣ, радимичитѣ и пр. (Древн. и нѣм. В. р. 198).